

# N É P N E V E L Ő .

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden szombaton. Előfizetési ár: Egész évre 4 frt   Fél évre ..2 frt	Főszerkesztő és lapfőigazgató: <b>Dr. KOMLÓSSY FERENCZ.</b>	Szerkesztőség és kiadóhivatal: <b>BUDAPEST</b> VI., Éreke-utca 2. szám.
Felelős szerkesztő: <b>ZELLIGER VILMOS.</b>		Főmunkatársak: <b>Cenner Lajos és Györffy Lajos.</b>

TARTALOM: Az orsz. kath. tanító-gyűlés. Lehoczky József. — Iskolamulasztás és bírság. Gerley Mátyás. — Állami tanítók tövise. Táltos. — Egyesületi élet — Levelezés. — Tárcza: Paedagogiai esetek. Tanító. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Kiadóhivatali pósta. — Hirdetések.

## Az orsz. kath. tanító-gyűlés.

I. Bár sokszor kellemetlenséggel jár, ha valaki tevékeny részt vesz a közügyekben (P. F. mondja: »aki nyilvánosan működik, annak vastag legyen a bőre«), mégis szerencsés minden ember, akinek alkalom adatott a közügynek: egyháza és hazájának szolgálhatni. Még inkább szerencsés az, aki íránt éveken át tett szolgálatai után elismerést, rokonszenvet, szeretet fejeznek ki azok, kik működését legközelebről látták.

Ezen gondolatok természetesen keletkeztek bennem, midőn a »Népiskolai Tanügy ne« egy bizonyára álnévű cikkíró heveskedő kirohanásokkal megtámadott, amiért az orsz. gyűlés egyetemessége mellett elvemet bevallani, állást foglalni és a kérdéses cikkemben — fájdalom — az igaz valót, a szerzett tapasztalatokat lefesteni bátorítottam; és keserűség fogá el keblemet, hogy napjainkban a szent meggyőződés szabad és őszinte nyilvánítóját sárral dobálják. Nagy baj az, hogy magunk saját hibáit magunk között sem lehet immár őszintén elősorolni, mert az idők mai sivár szakában az emberek inkább a színes léggömböket kergetvén — legkevésbé sem szeretik hallgatni a szeplőtelen igazságot.

Nem szándékozom a cikkíróval czéltalan polemikába elegendni s a két évvel ezelőtt folytatott áldatlan harcot felvenni, mert az orsz. gyűlés magasztos eszméje sokkal jobban szívemen fekszik, semhogy az illető cikknek csak egyetlen passzusára is visszatérjek, jól tudván, hogy a mai nyomott levegőben nagyon szokatlan a merész hang; mégis szükségesnek tartom a jövőben való mihez-lartás végett az egyéni meggyőződésről és a kötelesség teljesítéséről az alábbi elmefuttatást a cikkíró szíves figyelmébe ajánlani, azon hozzáadással, hogy Dreisziger, mint Hevesi K. úr felszólalásaikkal az ügynek mégis némi szolgálatot tettek, mert az orsz. gyűlést lapjukban velük újból felszínre hozták. Csak azután szalmaláng ne legyen.

A meggyőződés jól mérlegelt érzetének bírása, a kötelesség helyes értelmezése, és a kötelesség teljesítésére irányuló buzgó törekvése az emberek-

nek, képezik az egyes és az öszboldogulásnak alap-föltételeit.

Ami sikertelenségeknek pedig, melyek egyesek, de főleg az öszállapotoknak ki nem elégitő voltában jelentkeznek, indító oka abban rejlik, hogy a komoly és őszinte törekvés helyét a látszat hajhászása foglalja el.

A világ történelme arról tanuskodik, hogy csak kivételesen akadtak emberek, kik az emberiség boldogulásáért lelkesedve cselekedtek, és ezek is még ritkább kivételekben részesültek elismerésben, hálában, hanem vagy megkövezettek, vagy valamely az emberek lelki vadságát illusztráló kegyetlenkedéssel ölettek ki a világból.

A »feszítsd meg« nemcsak egyszer hangzott el a hálátlan emberiség ajakán; a sárga irigység és fekete rosszlelkűség ma is hangoztatja azt, s habár ma nincs is módjában a rossz embereknek ezetbe mártott szivacsot nyújtani kifeszített áldozatuknak, de rossz indulataik és fékezhetlen irigységük kielégítésére a rágalom tengerével veszik körül azt, kit hozzájuk nem hasonló fenkölt reménye, léleknyugalma, meggyőződésének bátor kimondása, nem farizeuskodó természete, hanem jól teljesített kötelességének érzete annyira megkülönböztetik a stréberektől, hogy azok hozzá fel nem emelkedhetnek, csak nyelvüket öltögetik feléje.

Sok önuralom, erős meggyőződés, tántoríthatlan következetesség kell a kötelesség buzgó teljesítéséhez, a meggyőződés nyílt bevallásához, mert az ilyet cselekvő ember minden lépten-nyomon akadályba, ellenkezésbe, ellentállásba ütközik, csábításnak vagy fenyegetésnek van kitéve és nem élvezheti a boldogok nyugalmát, csak lelkiismerete tisztasága nyújt neki vigaszt és megnyugvást.

A jóakarát és ügybuzgóságot emberi elménk gyarlóságát terheli, ha meggyőződésünkkel hibába esünk. Gondolhat valaki jót, üdvöset, más azt rossznak, haszontalannak nyilvánítja. Embertől többet, mint jóra való őszinte törekvést, kívánni sem lehet és azért magát senki tökéletesnek nem vallhatja, hibátlanak nem állithaja. Bizonyos, hogy indulataink, szenvedélyeink mellett nem mindig járhatunk

a helyesség ösvényein, de ha gondolkodásunk alapvonása az emberszeretet, az ügybuzgóság, a szent meggyőződés, igazságtalanságra csak ritkán ragadtatjuk magunkat, és hogy ez ne történhessék velünk, kell hogy a bosszu érzete távol legyen tőlünk, s ha megbántottnak hisszük is magunkat, bocsássunk meg, mert ez is kötelességünk, és mert — nemes erény.

Hírre, névre sohasem vágyódtam, és azért ne higgye senki, mintha én nevémet akarnám felemelni a »dicsők« közé. Sokkal szerényebb vagyok, mintsem ilyenről még álmodni is mernék! A név nem dicsőt, hanem a munka, ez pedig közös mindnyájunké. És itt érvényesül legjobban a reszpublika ragyogó elve. Ha tudnám igénytelen nevem bármily befolyását is, rögtön 0-sá változtatnám azt. Dicsre, fényre nem szorultam, nincs is rá szükségem. Hanem igenis életezélul tűztem magam elé azt, hogy kath. tanügyünkben a valót, még ha rosszul esik is az, egész nagyságában feltárjam. Oda nyulok a fájó-részekre s ha kell éles késsel boncsolom a gennyedésbe menő testrészt, hadd szisszenjen fel a jámbor, kinek egész betegsége nem más, mint legtöbbször — képmutatás.

Kész vagyok pelikánként elvérzeni s ha Isten végzete erre szólított, keresem is reá az alkalmat; hanem az is bizonyos: valamint a kereszténység termő talaja a mártírok vérével áztatott földön nyújtotta legszebb, legmaradandóbb gyümölcseit, úgy ügyünk is csak akkor szerzi meg a kath. tanítók jogos kívánságait, ha azon — azért halált megvetve küzdenek. Ha nem hisznek, ki kell nyitni az érzelmek kebelét s kővel dobni a szerető szívet, hadd rágódjanak rajta, talán kielégítik éhségüket s meg telnek szeretettel.

Ki tehát két évvel előtti állapotokat akar pro-

vokálni, az áldástalan munkát teljesít, de kötelességét nem végez és a kath. tanítók kérem — ne kövessék őt. *Béke és szeretet érzete töltse el lelkiünet, mert csak így indulhatunk ügyünk szent Metropolisába — az orsz. kath. tanítógyűlésbe.*

(Folyt. köv.)

Lehotzky József.

## Iskolamulasztás és birság.

A nagyszombati r. kath. tanító-egyesület f. évi október hó 27-én tartott közgyűlésén szóba került az iskolamulasztás és annak megbirságolása. A felszólalók Tiszuczky László és Szentgyörgyi Ferencz urak ez ügyben ellenkező véleményen voltak. Legyen szabad a véleménykülömbőséghez néhány észrevételt tennem.

Tiszuczky helyesen szólott, midőn a mulasztókra szabott 5 - 20 krajczáros pénzbírságot elégtelennek tartja s a községi birót, kire a bírságolás behajtása bizva van, az iskola mostoha atyjának nevezte. Mondhatom, hogy nagyon csekély kivétellel, mindnyájan osztjuk nézetét, elfogadjuk állítását. Tessék akár privative, akár hivatalosan egyenként megkérdezni a tanítókat: bizonyos vagyok benne, hogy mindnyájan Tiszuczky állítását erősítendik meg.

Ellenben Szentgyörgyi állítását sem tapasztaláson alapulónak, sem pedig őszintének nem mondhatom. Miért? Arra első sorban ő felelhetne legjobban. De miután ő nem jöhetne önmagával ellenmondásba, elmondom helyette én.

Igaz, hogy isteni mesterünk, Jézus Krisztus nem mondta, hogy zsandárokkal, karhatalommal hajtsuk hozzá a kisdedeket. Ő kegyességgel, szeretettel fogadta a hozzá jötteket vagy hozottakat. Ép oly kegyességgel és szeretettel hívta magához mind-

## TÁRCZA.

### Paedagogiai esetek.

27. N. tanítónő arról volt nevezetes, hogy fényes vizsgákat tudott produkálni. Az elnök és a vendégek csak úgy áradoztak a dicséretektől. Persze egyikök sem szakember.

Kiváncsiságból elmentem a vizsgára. Bizony igazuk volt a vendégeknek. A vizsga nagyszerűen folyt. Nem volt gyermek, aki ne tudott volna felelni. Elősegítette ezt az a körülmény is, hogy a tanítónő maga szólította a gyermekeket és intézte a kérdéseket. Az egészben az volt feltűnő, nem engedte, hogy egy és ugyanazon tárgyról több tanuló feleljen. Mindegyik mást.

Történelemből feleltek. Az elnök fölszólít egy lánykát és kérdezi, tud-e valamit II. Rákóczy Ferenczről.

A lányka zavarba jött. Hol a tanítónőre nézett, hol meg hátra integetett.

— No felelj! Hisz eddig minden kérdésre tudtál felelni — biztatta őt az elnök.

— Kérem azt Annácska fogja felelni. Nekem

a tatárjárást adta föl a kisasszony, mondja egész naivul a lányka.

A tanítónő arcát elborította a pir. Az elnök arcán egy nagy kérdőjel volt látható. A publikum a lánykát nézte.

A humbug nyilvánvalóvá lett. A tanítónő nem bírta el a megszégyenítést. Már másnap beadta lemondását.

Sok iskolában nem az igyekezet, nem a lelkiismeretes munka, hanem »svindli« idézi elő a fényes vizsgákat.

28. Nagy napom volt ma — olvasom naplomban. A tanfelügyelő meglátogatta iskolámat. Mily izgatottan és kíváncsian vártam ő nagyságát! Hogy ne! mikor képesítő vizsga óta eleven tanfelügyelőt nem láttam. Igazán kíváncsivá tett annak a férfiúnak látása, aki hivatva van a megyei tanítószakszervelet működését szakszerűen megbírálni; a tanítónak útmutatást adni, ha rászorult. Szóval, meglátom azon férfit, aki a népoktatásügy kerekének egyik mozgatója. Kölesönös bemutatás után ő nagysága kijelenti, hogy csak néhány percze jött be, (talán nem izlik neki az iskolai levegő!) mert sietős az útja.

— Csak néhány kérdést intézzen, megtudom, mennyire haladtak.

azokat, akik nyomorognak, biztosítván őket arról, hogy nála enyhülést találnak. De kérdem Szentgyörgyi úrtól, mentek-e hozzá úgy a kisdedek, mint a felnőttek is mindnyájan? Felkeresik-e ma is mindnyájan, hogy enyhülést nyerjenek és meritse nek isteni szeretetének s boldogító bölcseségének, kimeríthetlen forrásából? Ugy-e hogy nem?

Krisztus ideje óta nagyon változtak az idők, emberek és a viszonyok is. A mai iskola nem csupán égi tanok hirdetője, sőt azok rovására inkább a földi tudományoknak művelője, osztogatója

Mig a népiskolának főfeladata vala a hittan tanításán kívül az írás, olvasás és számolás tanítása, addig szivesebben küldözték iskolába gyermekeiket legalább a módosabbak zsandárok nélkül, mint ma a kénysztörvény daczára. csendőrök közvetítése mellett. A szülő nem szereti a kényszt; a pórnép nem tanulásra teremtett osztály s azonkívül nem szívesen áldoz a tankönyvekre, mint olyanokra, melyekre — szerinte — nincs szüksége s amelyek tartalma (igaz!) a pór gyermek szellemi gyomrába nem való és nem megemészthető. Ezek a mulasztások valódi okai: ezekből támadt a kénysztörvény, amely aligha lesz valaha teljesen végrehajtva.

Szerény véleményem szerint nem mindig, sőt csak nagyon ritkán rossz tanító az, aki zsandárookra szorul. A legalázatosabb, legszerényebb s legkedvessebb tanító, legalább hazánkban, legkevésbé boldogul. Ezt 35 évi tapasztalásból állítom és Szentgyörgyi úr nem lesz képes állítasomat megczáfolni! Nem lesz képes erre azért, mert e tekintetben ő sem dicsekedhetik teljes megelégedéssel, habár ő talán jobban érti annak módját, mikép kell az iskolát közkedveltté tenni. — Nagyon lekötelezne ugy minket, mint az előljárásá-

Megtettem.

Vagy három perczig hallgatagon ült a »nagy«(?) vendég. Azután fölkel, fölszólit egy tanulót és kérdezi: mi a tört? mit nevezünk törtnek? Tudod-e mi a tört? E kérdés-halmaz magyar nyelven földva nagyon jól vette ki magát tól a jku iskolám első osztályában november hó 10-én.

Mennyire sajnálom, hogy csak ebből ítélhettem meg ő nagysága paedagogiai jártasságát. Mily szívesen tanultam volna el tőle a »mesterfogások« valamelyikét!

**29.** — Tanító úr, fájadjon föl hozzám egy szóra, mondja egy nap az igazgatóm.

— Tudja, hogy őszinte vagyok — kezdi — legyen ön is az. Önt följelentették nálam, hogy részegeskedik, ejjeleken át kártyázik a koresmában és beállítva jár az iskolába. Mondja meg mi igaz ebben.

— Nagyon csodálom, hogy ezt szemembe mondja és hogy ily rosszlelkű besugásokra hallgat. Imer jól, informátiót személyes tapasztalásból tessék meríteni. Szíveskedjék a följelentők neveit tudatni.

— Hisz én azonnal gondoltam, hogy kohol-

gokat is, ha lenne szíves az ő arcanumát e nagybecsült lapok hasábjain megismertetni. Biztosítom általános háladatosságunkról! Addig is, de azután is azt fogom állítani, hogy a tanító alázatossága, szerénysége és kedvessége nem elegendők az iskolai mulasztások megszüntetésére. Ezen erényeit más téren érvényesítheti és értékesítheti is a tanító.

Gerley Mátyás.

## Állami tanítók tövise.

Azt hinnők, hogy az állami iskolák tanítói rőzsás ágyon nyugosznak, annyian óhajtoznak körükből állami iskolákhoz jutni. Pedig a mely község nem tudja megbecsülni hitvallásos iskoláját, az annál kevésbé becsüli a felekezetenkülit és ennek tanítóját! Hogy csakugyan így van, bizonyítja a következő eset.

Ghymes község (Nyitra-m.) annak idejében a két tanítóval bíró iskolájának fenntartási költségeitől szabadulni óhajtván, azt mindenestül az államnak adta át. Az iskola jellege változott, de csakis a papiroson, mert a tanítók továbbra is azon szellemen vezették az ifjúságot, a melyben annak idejében a kath. iskola tanítói. Minden léptükön meglátszott a vallásosság s ker. katolikus tettek. »Miatyánkkal« kezdtek s ezzel végezték az oktatást: a gyermekek katolikus köszöntéssel fogadták az embert akár az utcán, akár a tanteremben; az egyházi ének rendes tantárgyként szerepelt, s öröm volt hallgatni a két hangban betanított éneket. Az iskolát feszület díszítette annak idejében, díszíti azt most is és pedig minden szombaton felékesítve virágkoszorúkkal. Az iskola és a község előljárósága habár gyengén is, de mégis csak támogatta a tanítók munkáját addig, míg volt a községnek oly

mány az egész. Majd magamhoz hivatam az illetőket és alávalóságukért megleccskéztetem.

— Nem ugy igazgató uram! Engem bevádoltak, tekintélyem és becsületem ellen törttek, én védekezni akarok. A rágalmazók szemébe nézek. Ha az igazgató úr meg nem nevezi, fölszólítom az iskolaszéket, indítson ellenem fegyelmi vizsgálatot.

— No, no, csak ne oly hevesen fiatal barátom. Ne csináljon abból országra szóló lármát. Becsületemre mondom, hogy a vádat nem hiszem el. Ne is törődjék vele. Két kollegája jelentette föl. Bizonyára irigységből.

— Köszönöm a bizalmat, igazgató uram. Most már tudhatja, mily véleménnyel legyen társaim felől, kik ily alávalóságra vetemednek, csupán »kollegialitásból«.

»A pályatársi szeretet ily magas foku nyilvánulását« (!!) személyesen köszöntem meg a két Peztaozzinak.

Istenem! hány ember bitorolja a »tanító« nevet! Ezek közül hányan ápolnak keblükben nemtelen érzelmeket a tanítóhoz illő erények helyett. Es még ők hivatkoznak a kollegialitásra!

E nem várt támadás gyógyíthatlanul sebezte meg szívemet.

Tanító.

vezére, aki a szava súlyával szerepet játszott. De mióta egyéb gyarlóságai miatt keményen lakolt, — mert mint jegyzőt egy orgyilkos agyonlőtte — s mióta helyébe a tiszta katolikus községbe kálvinistát választottak jegyzőnek, eltűnt a támogatás, eltűnt a béke; mert a szegény nép oda megy, a merre vezetik. Nincs inyére a jegyzőnek, hogy az állami iskola katolikus szellemben nevel; nincs inyére, hogy ő egyedül áll a katolikus lakosok között. Ezen okból háborút üzent az iskolának és a tanítóknak; óhaja szerint olyan tanítók kellene ide, akik kivetkőztetik a népet, az ifjúságot a kath. vallásból, akik hasonló elveket vallanak ő hozzá. Plébánia ott nem lévén, az állami tanító tart letaniát orgona-kisérettel, szerinte: mit akar az áll. tanító a templom orgonájával? Miért nem megy vasárnaponként kártyázni és koresmázni?! A lakosok pedig felizgatva, hogy a kath. jellegű iskolába akkor járatták gyermekeiket, a mikor akartak (? Szerk.) s most ezen tanítók fél napi mulasztásért is birságotlatják őket, könnyen hajoltak az illető izgatóság szavára. Egy éven át kerestek okot a tanítók ellen. Végre sikerült; a tanító testileg megmért fenyíteni négy paraszt gyermeket daczolás és lopás miatt. Az orvos kis (2½ cm. hosszú) barna vonást talált a testükön, ezért be lett panaszolva a kir. járásbírósnál és a tanfelügyelőnél. A vizsgálatok mult tanév jun. hó 18-ától folynak ellene és kartársra ellen.

Mi tanítók nem hisszük ugyan, hogy baja történék az illető tanítónak, mert ismerve azon nép erkölعتelen szokásait, tudjuk, hogy iskolájában a testi fenyíték teljesen nem nélkülözhető. Hiszen a házi nevelés ott oly rossz, hogy sokszor a legdurvább tetteket láthatni a gyermekeknél. Az ottani hitoktató káplántól hallottam egyszer, hogy sokszor a legpiszkosabb dalokat s beszédeket és káromkodásokat kell az iskolában irtani. És ilyen nevelést pártolni mer a jegyző, akkor, a midőn a tanítók ellen a népek feljelentéseket gyárt!

Mivel egyik kartársunk ellen, a kit az egész járáskör becsül, ilyen vad hajszákkal léptek fel, csak jót vélek tenni, midőn a forrásra mutatok, mely indító oka a hajszának. *Táltos.*

## Egyesületi élet.

I. A drégely-palánki kath. tanítói körnek folyó hó 8-án újlag ünnepe volt. E nap gyűjté maga köré tanítóit tanácskozmányra az az esperes-tanfelügyelő, ki minden időben változatlan szeretetének egész melegével karolja és emeli fel azt a kart magához, mely benne gondos jó atyát tisztel és szeret.

Kettő kivételével, kiknek elmaradásuk igazolt, megjelent az egész kör, szám szerint 23-an. Becses személyükkel pedig a kört megtisztelték: az ipoly-szécsénkei, kőkeszi-i és felső-túri plébános urak, kik a tanácskozmányban maguk is élénk részt vettek. Ezenkívül Nagy-Orosz mezőváros érdekes jegyzője.

Ünnepélyes szent mise meghallgatása után, me-

lyet a tanfelügyelő esperes úr végzett, az iskola-helyiségbe mentünk.

A jelesen szerkesztett elnöki megnyitó hatását, mely a kath. tanító hivatását jelezte, jobban nem eccetelhetem, mintha azt irom, hogy a jelenlevőket annyira meghatotta, miszerint *Szecssey* plébános úr indítványa, mely szerint e kitűnő beszéd jegyző-könyvileg megörökíttessék, a legnagyobb lelkesedés közt egyhangulag elfogadtatott.

Nyomban felolvastatván a jegyzőkönyv, az hitelesítettett.

Elnöklő esperes úr fájdalommal jelenti, hogy a kör nem részesülhet azon szerencsében, miszerint dr. Komlóssy Ferenc egyházm. tanfelügyelő urat személyesen üdvözölhetné, mert mint az általa irt levélből kitűnik, közbejött akadályok ezt lehetlenné tevék.

Erre *Szecssey* plébános úr indítványára elhatározza a kör, hogy e lelkes tanítóbarát egyházmegyei főtanfelügyelővé történt kinevezése feletti örömeinek, a legőszintébb szívélyes üdvözlettel ad kifejezést.

Szokoly István pedig Arra hívja fel a kör figyelmét, ki e kinevezéssel a tanítókat megajándékozta, s kéri a kört, mivel most ugyis először lehetnek szerencsések az ő főhatósága alatt egybegyülni, az irántunk való atyai gondoskodásáért hálás üdvözlöt nyilvánítson. Egyhangulag elfogadtatik.

Mind a két indítvány egyesítése mellett élénk figyelem közt szót emel Zibrinyi Gyula kőkeszi plébános úr is.

Most következett a kidolgozott tételek felolvasása, melyeket egy két tag kivételével, mindenki kidolgozott.

E téren kifejtett szorgalomra az elnöklő esperes úron kívül legszebb bírálatot adott *Szecssey* plébános úr, ki így fejezte ki magát: Mindig örömmel fogok visszaemlékezni ezen élvezetes napra, mit körükben eltöltöttem, és soha sem bánom meg hogy itt voltam.

Szokoly István egy Esztergom egyházmegyei hivatalos tanítói lap érdekében tesz indítványt s e célra a kidolgozott javaslatot indokaival együtt felolvassa. Élénk eszmecsere után, melyben a plébános urak is résztvettek, annak minden egyes pontja egyhangulag elfogadtatik, s pártolásért az egyházmegyei főtanfelügyelőséghez terjesztetni rendeltetik.

Végül Fischer Ágoston plébános úr egy ismeretlen által tíz koronát ajánl fel eme tétel legjobb kidolgozójának:

»A nagym. püspöki kar által kiadott népiskolai szabályrendelet értelmében és szellemében, kidolgozandó az osztatlan népiskolában előadandó összes tananyag havonkinti beosztása«.

Több tárgy nem lévén, szívhez szóló szavak kíséretében a tanácskozmány véget ért, mely után a jó tanfelügyelő asztalánál gyűltek össze a jelen voltak, hol *Szecssey* plébános úr dr. Komlóssy Ferenczre, Szokoly István pedig a szerető házi gazda egészségére, és hosszú áldásteljes életére emeli poharát, az egybegyűltek lelkes éljenzései közt.

*Egy jelenvolt.*

II. Az esztergom-járásai kath. tanító-egyesület f. hó 8-án tartotta rendes őszi közgyűlését dr. Csernoch János apátkanonok és egyesületi elnök vezetése alatt. Az egyházmegyei főtanfelügyelő dr. Komlóssy Ferencz, Ó Főméltósága a Herczeg-Primás úr intézkedése értelmében, szintén megjelent a közgyűlésen. A tanügy hivatalos vezetői közül jelen voltak az esztergomi kerület esperese, Ébert Endre leányvári esperes-plébános és Mórász Antal kéméndi plébános párkánykerületi helyettes esperes. Az elnöklő apátkanonok hosszabb és élénk figyelemmel kísért beszédben kiterjeszkedett a lefolyt év minden nevezetesebb tanügyi mozzanatára. Az új nyugdíjtörvény a kisdédóvási törvény, az országos kath. tanítói nyugdíjalap működése, Ó Főméltósága a Herczeg-Primásnak az elemi iskolai tanügyet illető intézkedései felől nyert a közgyűlés az elnöki megnyitó beszédből tájékozást. Utána dr. Komlóssy Ferencz főtanfelügyelő szólalt fel, megköszönvén az elnöknek felőle tett elismerő nyilatkozatát s biztosítván az egyesület tagjait a tanügy minden irányu támogatása felől saját részéről. Következett a mult közgyűlés és választmányi ülés jegyzőkönyveinek felolvasása. Ezután dr. Walter Gyulának »Földrajzi oktatás gyakorlati megvilágításáról« szóló értekezése következett. A felolvasási anyag 3 irányban emlékezett meg a hasznos tantárgyakról. Ki lett domborítva a tananyag megválasztása, a tanmenet megállapítása és a kifejtés módozatai. Általános megelégedettséget szült a nagy gondnal és ritka szakértelemmel összeállított felolvasás, melyet a közgyűlés hálás éljennel viszonzott. — Dr. Komlóssy Ferencz főtanfelügyelő távozni lévén kénytelen, Ó Főméltóságának a Herczeg-Primás urnak azon kegyelmes intézkedését, mely szerint 10 darab aranyat tűz ki a tanító-egyesület tagjai számára jutalmul olyképen, hogy 5 darabot a magyar nyelv tanítása körül legtöbb eredményt felmutató, 5 darabot pedig azon tanító kapjon, aki a hittan tanításában legtöbb buzgóságot fejt ki a rendes hitoktató lelkészek oldala mellett, azok működésének támogatásában. A kegyelmes Főpásztor ezen intézkedése az egyesület részéről a leghálásabb érület kitörő lelkesedésével fogadtatott és határozatba ment, hogy a gyűlésből köszönő távirat intéztessék Ó Főméltóságához úgy ezen intézkedése mint főpásztori áldásának az egyesület részére megküldésében nyilvánuló atyai jóindulatáért és érdeklődéséért. Végül Óbert Ágoston esztergom-sz.-tamási tanító olvasta fel értekezését az álló-írás kérdésének jelen stadiumáról. Az idő előrehaladottsága miatt csak egy része olvastatható fel az értekezésnek és az sem oly nyugodtsággal, mint a tárgy fontossága megkívánta volna. A kérdés akut jellegű és a legközelebről érdeklő a tanítóságot és tanügyet. Kívánatos volna, hogy arra még egyszer visszatérjen az egyesület és gyakorlati mutatóanyagokkal próbáltatná azt megvilágíttatni. (E. H.)

## Levelezés.

Vágszerdahely, 1892. nov. 12.

A »Népnevelő« f. évi 36-ik számában olvasom, hogy a nagyszombati vikariátus területén lakó r. kath. tanítók egyesületének okt. 27-én tartott közgyűléséről két ellentétes tudósítás fekszik a tek. szerkesztőség előtt; valamint azt is, hogy: »találkozik valaki, aki az ellentéteket kiegyenlíti«.

Daczára annak, hogy a fogadatlan prókátornak honoráriuma nem irigylendő, mégis ráadom fejemet, hogy a tiszta igazságot mondjam el; nem bizom azonban, hogy az ellentéteket s kerülend kiegyenlitenem.

Az egyik — terjedelmesb — tudósítás ellen nincs sok kifogásom.

Hogy »szokatlan nagy számban gyűltek össze a tagok«, erre nézve mondhatom, hogy nem szokatlan nagy számban; már nagyobb számban is gyűltünk mi össze, tisztujtás nélkül is. Egyszer-kétszer talán kevesebben voltunk jelen.

A jelenvolt főt. papság száma határozottan ki van írva, a tanítóké csak körülbelül; p. dig ez tanítógyűlés volt. Nem a mi dicsőségünk, ha a közgyűlésnek majd felét a papság képezte, és nem bajunk, ha ugy egyenkint, mint tömörülve, ránk a presszióknak még árnyát sem kísérlék meg gyakorolni.

Végre egy sajtóhiba van az első tudósításban, t. i. Tiszüczky László kántor-tanító nem nagytúri, hanem nagysúri. A föbbire nézve mondhatom, hogy ugy volt minden a közgyűlésen, mint megírva van; sőt azt merem gondolni, hogy vagy igen ügyes gyorsíró az illető tudósító, vagy hatalmas memóriával bír.

A másik — rövidebb — tudósítással szemben bátor vagyok következőleg nyilatkozni: A közgyűlés tiszti karának mandátuma lejárván ez évben, Regéczy József képezdei igazgató-tanár lekö zönt a maga és hivataltársai nevében; mire a közgyűlés elismerését fejezván ki tanúsított fáradsága s ügybuzgalmáért, felkérte, vállalná el újból az elnökséget. Ő azonban hivatkozva elfoglaltságára s azon reményére, hogy egy más valaki talán nagyobb szerencsével fog működni az elnöki székben, a neki újból felajánlott elnökségről ismételten leköszönt és nyomban ajánlá a közgyűlésnek főt. dr. Lassu Lajos szeredkerületi alesperest és nagysúri plébános urat elnökül, mint ismert, kitünő tanférfit s fáradhatlan szakembert.

A közgyűlés örömmel és lelkesülten nyilvánítá, hogy óhajta főt. dr. Lassu urat elnökül, ki azonban az elnökséget három okból nem fogadta el. Először mert ő is szerföltt el van foglalva, másodsor mert világit óhajtaná elnökül, harmadsor nem látja jónak, hogy a központ egy igénytelen falucsában — mint Nagy-Súr — húzná meg magát; távol a jeles taneröktől, mint a nagyszombati r. kath. elemi tanító urak is, kiket minden áron iparkodni fog az egyesületnek megnyerni. Ezen alapos megokoláshoz ragaszkodva, a mélt. és főt. püspök úrnak, valamint a közgyűlésnek ismételt felkérése daczára megmaradt szándéka mellett, igérvén, hogy ezentul is egész odaadással fog az egyesületnek elni. Felkérte a közgyűlést, hogy tanácskozzék egy világi, korrekt tanférfitnak elnöké megválasztása fölött, és így került sor a szavazásra.

Igaz, hogy 6 szavazatot kapott Regéczy; az is igaz, hogy dr. Lassu úr is kevés szavazatot nyert. De nagyon csekély fejtöréssel is beláthatja akár kicsoda, hogy Regéczy nem is kaphatott több szavazatot, mert előre is határozottan kijelenté, hogy az elnökséget semmi szín alatt sem fogadja el. Teljesen ily okból kapott dr. Lassu úr is kevés szavazatot. Hiszen eme kevés szavazat is inkább olyan kényszerítés akart lenni az illető urakra.

Hogy Györfly úr 39 szavazatot kapott, tagadhat an. A püspök úr ő mga minden habozás nélkül legott elfogadta s tudomásul vétette velünk is az új elnök megválasztását; mi meg is éljenzük Györfly urat, de nagyokat néztünk, midőn a közgyűlés előtt kijelenté, hogy az elnökséget nem fogadja el és pedig azon egyszerű oknál fogva, mert a jövő tavaszon ugyis tisztujtás lesz. Mit tehattünk mást, a régi elnököt ugyszólván kényszerítettük, hogy tisztségét tavaszig újból fogadja el, ki is

az nolle-velle elfogadta, *de nem püspöki kinevezés útján*. Különben nem lett volna vége a sok kikoszarztatásnak. Ha a közgyűlésnek van joga elnököt választani, akkor joga van elvárni az elnöktől, hogy a tiszta valót hozza fel leköszönésének indoklásául; ha Győrffy úr igazán nyilatkozott a közgyűlés előtt — mit nem akarok kétségbe vonni — akkor hol itt az a »fensőbb helyről intézett pressió« ?

Abszolutisztikus eljárásról nem tudok és elkeseredésről sem.

Már csak kevés mondani valóm van. Ugy a második — rövidebb — tudósításban, valamint a »Budapesti Hírlap« 302-ik számában azt veszem észre, hogy dr. Lassu úr iránt a tudósítók nem valami ábeli érzelmeket táplálnak; úgy tüntetik fel őt a világ előtt, mintha a népszerűséget hajhászná, szerepelni akarna minden áron, mintha toborozta volna a szavazókat, pedig ez egyenesen nem igaz! Dr. Lassu urat nem csupán az egyháziak, hanem a világiak is kérték az elnökség elfogadására; ő nem kereste a szavazatokat. Aki őt jól ismeri, beismeri egyuttal, hogy az ott jelenvolt hivatottak között senki sem akart elébe vágni, sőt óhajtották őt az elnökségre tiszta szívből s nem azon számításból, hogy pap legyen elnökünk.

Szentgyörgyi Béla.

## Irodalom és művészet.

— **Válasz Kraffszky József urnak.** Nagyon sajnáljuk, hogy a szerző megjegyzései bennünket a Fröbel-rendszer helyes voltáról éppenséggel meg nem győztek. — Készséggel elismerjük, hogy a szerző művében az óvókban fentartandó hitvallásos jelleget hangoztatja, de barátja a felekezetlen óvóknak is, miként pl. műve 53. és 66. lapjain olvasható; s ez utóbbit nem csupán mi vettük észre. Észrevették ezt a liberális lapok, melyek Kr. művét dicsérettel halmozták el azért, mert a gyermekben a »felekezetre« nem tekint. — Elismerjük, hogy a műben Fröbel úgy van feltüntetve, mint a ki buzgó keresztény, nem hogy atheista, vagy pantheista lenne. De azt már meg fogja engedni, hogy pl. azon idézetek, melyeket ugyancsak szerző ur a »Kisdednevelés« f. évi februári számában Fröbel egyik művéből közölt, hemzsegnak a pantheismustól? Részletekre nem terjeszkedhetünk ki, de azt kénytelennek vagyunk kijelenteni, hogy Németországban pl. a Fröbel egyesületek a szabadkőművesség alkotásai, a szabadkőműves-páholyok, a drezdai Fröbel-Stiftung rendes, működő fióktelepei, nálunk pedig Magyarországon a Fröbel-egylet és orsz. kisdedóvó-egyesület is legalább is felekezetlen. A magyar törvényhozás pedig, midőn mult évben a kisdedóvási törvényt létrehozta, szintén felekezetlen álláspontra helyezkedett, tehát a Fröbel-rendszer azon elvét fogadta el, melynek a német Fröbel-egylet legutóbbi erfurti nagygyűlése ilyen kifejezést adott: »az egylet célja az ifjúságnak természetes nevelése és *el kell nyomnia az addigi nevelést, azaz a felekezeti, illetőleg vallásos neveléssel szemben ellentétet állást kell foglalnia.*« Nekünk pedig katolikusoknak az ilyen rendszer *nem kell*. Fröbel és utána a magyar törvényhozás a nevelő vallására nem tekint, nekünk tekintenünk kell. Legalább ebben tanuljunk a protestánsoktól, akik még a vegyes házasságban élő tanítókat sem tűrik meg iskoláikban. — Fröbel azon elve, melyet Kr. úr művében magáévá tesz,

(a szerző szavai:) »a kisded lelki-teszt tehetőségeinek fejlesztése a játékszerű munkás foglalkozások által« oly elv, mely elméletnek igen szép, de praktice Fröbel módszere betartásával, lehetetlen. Csak olvassa el valaki, mi mindenfélét kell ezen játékokkal a kisdednek végeznie, azokból tanulnia, s kénytelen lesz belátni, hogy a rendszer a gyermek azon tulajdonságát, hogy mindent mástól akar megtanulni, mas példája, tanítása után indul, ezt az ugynevezett receptivitást Fröbel egészen figyelmen kívül hagyja, midőn a gyermeket saját tapasztalataira (?) utalja, s benne ez által az öntevékenységet (!) akarja fejleszteni!

Mi kath. álláspontunkból kifolyólag Fröbel-rendszerét elvetjük, annak a kath. óvókban való bármily expurgált alkalmazását is, ha a rendszer maga nem változik, rossznak tartjuk. A szerző az ellenkező nézetten van. — Az ítéletet a tisztelt olvasóra bizzuk.

—n.

— **A közszükséglet könyvéből**, aminek az *Athenaeum Kézi Lexikonát* elnevezhetjük, immár a 27. és 28. is megjelent, melyek az O betűig terjednek, úgy hogy most már csak a P—Z-ig terjedő anyag, összesen 13 füzet van hátra, hogy a teljes mű közkézre kerülhessen. Néhány hónap múlva mindenki, akinek magyar Lexikonra szüksége van — és ki képezne kivételt? — az Acsády által szerkesztett Athenaeum Kézi Lexikonát teljesen megszerezheti, még pedig úgy értesülünk, hogy a könyvkereskedőknek módjukban lesz ezen munkát kedvező részletfizetési feltételek mellett is szállíthatni. — A most megjelent füzetek az eddigiek mértékét minden tekintetben megütik. Cikkeik jeles irányuk, szabatosságuk, arányos beosztásuk, valamint alaposáguk által tűnnek ki. A füzeteket két-két melléklet díszíti. Minden füzet ára 30 kr. Az egész mű 40 füzetben, két kötetben jelenik meg és 1893. év elején teljesen kapható lesz. Az első kötet már kötve is kapható 8 frtért. Megrendelhető minden könyvkereskedőnél, valamint a kiadóhivatalnál: Budapest, Ferencziek-tere 3.

— **Horváth János** kunfelegyházai hitelemzőnek s a »Kalmár«-féle kápolna b. e. házipapjának »*Rövid synchronismus*«-a most hagyta el a sajtót. A boldogult tudós papnak ez volt utolsó munkája, melyet — dacára hogy még beteggyáiban is folytonosan dolgozott rajta — egészen befejezni nem bírt. Munkájában, melynek célja a világtörténelmi események egyidejűségének rövid feltüntetése, a vízözöntől Jézus Krisztus idejéig halad. A legrégebb események idejét — nem a jelvényes iratok, hieroglyphák, kiásott kődarabok, hanem a szentírás nyomán, melyet a kronológiának megbízható alapjául tekint — iparkodik megállapítani. Hat táblázatban vezet bennünket végig az egyiptomiak, zsidók, babiloniak, asszirok, görögök, perzsák, szirok, médek és rómaiak történetén, a nagyobb események idejét feltüntetve. — Ha csak futólagosan tekintjük is át az események levezetését, észre vesszük, hogy a szentírás előterjesztése és a történetészek között alig van differenzia; különösen a királyok idejétől számítva a szentírás adataival a

profán történet előadása egyenlő lépéseket tart. Az itt-ott mutatkozó eltérések bennünket sehogysen alterálhatnak, főképen ha meggondoljuk, hogy sok időrendi meghatározás merő kombináczió alapszik. — A hat táblázat, mely a történelemmel foglalkozóknak megbecsülhetetlen segéd-eszközül szolgál, Kún-Félegyházán *Ranczay József* kiadásában jelent meg s általa minden könyvkereskedésben kapható. Ára 80 kr.

— Lapunk kiadóhivatalában kapható:

„**A Sátoros Czigány**“

czimű humorisztikus néprajz, **ZÁMOLYI V. MIHÁLY**-től. — Ára bérmentes küldéssel **75 krajczár.**

**VEGYESEK.**

**Dr. Komlóssy Ferencz főtanfelügyelő** megiszteltetése. A pozsonyi róm. kath. aut. hitközség népiskoláinak testülete, az e tanévben dr. *Rimely Károly* pápai praelatus, belvárosi plébános és iskolaszéki elnök úr elnöklete alatt nov. 10-én tartott első nagygyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy dr. Komlóssy Ferencz urat, főtanfelügyelővé történt kinevezetése alkalmából, átiratilag üdvözölni fogja. — *A bajóli* (Esztergom-megye) esperesi tanítói kör dr. Komlóssy Ferencz egyházmegyei főtanfelügyelőt október hó 30-án Héreghen megtartott évi közgyűlésén disztagjává választotta.

**Tanfelügyelők helyesereje.** A vallás- és közoktatási miniszter *Varasdy Lajos* Tolnavármegye kir. tanfelügyelőjét Torda-Aranyos vármegyébe helyezte át. Tolnába *Rill József* szolnok-doboka-vármegyei tanfelügyelő helyezettett. A *Rill* helyére, Szolnok-Dobokába, *Simó Béla* Torda-Aranyos vármegyei tanfelügyelő költözött. És, ha már ezen háromszoros hurczokodás megtörténik, kedvünk volna kérdezni *»mi hasznát veszi annak a közoktatásügy? (I. Sz.)*

**Park-klub.** Hát ez micsoda? A magyar mág-nás világ körében élénk mozgalom indult meg a fővárosban egy oly kaszinó alapítása érdekében, melybe férfiak és nők egyaránt járhatnak. 166 ezer frtot irtak alá pár nap alatt e célra, mely összeg kamataiból sok szegény iskola, óvoda vagy árvaház részesülhetne támogatásban, Istennek tetsző, a hazának hasznos s az emberiségnek szükséges dolgot cselekedvén ezzel.

**400 forint minimum.** Tehát mégis! Így olvassuk ezt egy kormányparti ujságban, amely szerint az *állami* tanítók eddigi 300 forintos törzsfizetését a miniszterium 400 forint szándékozik felemelni. Eddig is 400 forint volt ott a minimum, de 100 forint ebből csak mint személyi vagy helyi pótlék szerepelt, de sem a nyugdíjba be nem tudódott, sem az ötödéves pótlékba, illetőleg ez utóbbiba annyiban, a mennyiben 15 éven, tehát három cikluson keresztül ötöd éves pótléket nem kaptak, hanem betudták ebbe a 300 forint felüli

többletet. Az új szándék szerint 400 forint lesz a törzs, ezután számított a nyugdíj s a 10%, tehát 40 forint ötvenéves pótlék tényleg ki fog járni az állami tanítóknak. Csak aztán úgy legyen.

**Tudományosan csoportosított** népiskolai ásványgyűjteményt állított össze *Erdős Miksa* ér-diószegi tanító. A gyűjtemény 100 darabból áll; ára 5 frt. Megszerezhető a nevezetnél. A népiskolai használatra egybeállított gyűjteményt felesleges lesz bővebben méltatnunk, mindenki fogja ismerni és méltányolni tudni értékét.

**Az osztrák kultuszminiszter költségvetése.** Nem lesz érdektelen, összehasonlítás czéljából az osztrák képviselőházban múlt szombaton benyújtott költségvetésnek a közoktatásügyre vonatkozó részét ismertetni, annyival is inkább, minthogy nálunk nagyon szeretnek az osztrák példán indulni, talán fogják ebben is követni őket. Az osztrák költségvetés főösszege kerek számban hatszáz millió, ebből a közoktatásügyi miniszteriumra 24 millió forint jut. (Nálunk 378 millió forintból a közoktatásügyi miniszteriumra 7 millió 800 ezer forint jut.) Az osztrák közoktatásügyi kiadások a múlt évihez képest 709 ezer forintnyi emelkedést mutatnak (nálunk 200 ezret) 700 ezerből egy félmilliót csakis iskolai czélokra költenek, még pedig különösen a tanárok és tanítók fizetésének javítására.

**Tót gyermekek az Alföldön.** A Felv. Magyar Közműv.-Egyesület az északi tót vármegyék tulajdonosa, szegény és kenyérkereset végett idegen vidékre utalt szülők elhanyagolt gyermekeinek megmentéséről és kellő neveltetéséről akként gondoskodik, hogy azokat az alföldi jobb modú családoknál elhelyezi, a hol azok neveltetése, esetleg a nagyobbaknak munkára való felhasználása s kiváratra a születési helyre leendő visszazármaztatásról gondoskodik. E humánus eljárás egyik üdvös eredménye az, hogy az illetők elsajátítják a magyar nyelvet. Legújában 31 ilyen tót gyereket helyeztek el a Jászságban, kik mindannyian Pöstyén és Nyitra vidékéről valók.

**Vakok glóbusa.** *Molnár Vincze* a vakok intézetének tanára olyan glóbuszt és térképeket talált fel, melyek segítségével az illető szerencsétlenek földrajzi ismereteket nyerhetnek tapogatás útján. Nevezett tanárt most megbizta a miniszter tálmányának sokszorosításával, melyet az illető sajátkezűleg eszközöl.

**Süketnéma tanítók képzése.** A süketnéma szaktanítókat eddigelé úgy képezték, hogy gyakor-nokokat alkalmaztak a váci orsz. intézetben, a kik aztán tanítókul alkalmaztattak. Ujában hasonló emberbaráti intézetek keletkeztek: Budapesten (izr.), Kolozsvárt, Aradon, Temesvárott és Kaposvárott. Az 1890-91. iskolai évben a miniszter ideiglenes tanfolyamot nyitott a budai állami Paedagogiumban nevezett intézet növendékei részére, mely intézkedés üdvösnek bizonyulván, a rá következő iskolai évben ezen szaktanfolyamot állandósította, beillesztvén azt a paedagogia keretébe. A most már rendszeresített szakintézet gyakorló iskolájának fenntartásához a főváros évi négy ezer

frttal járul, a miért meghatározott számú fővárosi siketnéma részesül oktatásban, a képezdei növendékek pedig a siketnémák tanításának mesterségével ismerkedvén meg, azt későbbi gyakorlati pályájukon haszonnal értékesíthetik.

**A budapesti tanítók segély-egyesülete** igazgató-tanácsának legutóbb tartott ülésén *Sántha L.* titkár üdvözölte névnapja alkalmából *Verédy Károly dr.* elnököt, méltatva az egyesület érdekében kifejtett sokoldalú működését. Azután kiosztották a pályázat útján megítélt tanulói ösztöndíjakat. — 50—50 forint ösztöndíjban részesültek: Neuhold Ferencz joghallgató, Horváth Jolán képezdésznő, Vörös Oszkar, Wehner József, Dallos József, Brédl Pál, Storch Ernő, Ring István gimnáziumi, Lilienthal Lajos, Weisz Margit polgári iskolai és Jesze Károly elemi iskolai tanulók. — Értésülésünk szerint ez egyesületben is felütötte fejét a klikk-uralom, mely olyan tanítók gyermekeinek (Lilienthal) juttat ösztöndíjakat, kik csak minap léptek be az egyesületbe. Ez nem igazságosság!

**Tanítónők a fővárosi fiú-iskolákban.** A tabáni II. sz. iskolaszék azt kéri a f. v. tanácstól, hogy az elemi iskolák alsóbb fiú-osztályaiban jövőben ne alkalmazzon nő-tanítókat. Ez a kérelem csak megújítása a főváros férfi-tanítói régebbi óhájának, melyet akkor és most is azzal okolnak meg: 1. hogy a nő-tanítók nem tudják a fiúkat eléggé fegyelmezni. Ez azonban nem áll meg egészen. Hiszen éppen az alsóbb (I. és II.) fiú-osztályokban a gyermek jobban vonzódik a nőhöz, kibén szerető anyára találhat, mert ez jobban folytathatja azon nevelő-tanítói működést, melyben a gyermek iskolaköteles koráig otthon az édes anyánál részesült. A 2-ik és legfőbb érv, mely inkább panaszszámba megy, az, hogy a férfi-tanítókra ugyanazon fizetésért nagyobb teher nehezedik, mint a nőtanítókra. Ezen panasz alapos, mert a nő-tanítók rajtot és tornát nem, csak kézimunkát tanítanak, ezt is egyedül ott, ahol már nincsenek külön kézimunka-tanítónők. Ezen a f. v. tanács könnyen segíthetne az által, ha a már különben ritka külön kézimunka-tanítónői állásokat beszünteti és a kézimunka tanítását kizárólagosan az osztálytanítóknak bizza. Így a megzavart egyensúly helyre lesz állítva és a férfi-tanítók tulságos terhekről nem panaszkodhatnak. Nézetünk szerint a nő-tanítók a fiú-iskolák I. és II. osztályaiban jól megállják helyüket és nincs ok, hogy őket a fővárosi tanács azokból kizárja.

**Inasiskolák statisztikája.** Még csak egy jó évtized előtt is, vidéki városainkban az iparos és kereskedő-inasok kénytelen voltak megelégedni azon vékony szellemi táplálékkal, a melyet az ugynevezett vasárnapi iskola nyújtott azon keveseknek, a kiket egyes buzgóbb mesterek a saját jószántokból oda járatnak. Az 1884-ben alkotott XVII. t. z. az ipartörvény, új alapra fektette az inasok taníttatását, rendszeres iparostanoncz és alsófoku kereskedelmi iskolák felállítását rendelvén el minden 5 ezernél több lakossal bíró városban. S hogy e szakiskolák nem a vallás és közokt., hanem a keresk. minisz-

terium hatáskörébe tartoznak, csak előnyükre szolgál, a mit azoknak ily rövid idő alatt oly nagy mértékben történt elszaporodása is tanusít, miként ezt az alábbi számok eléggé illusztrálják. E szerint volt Magyarországon a múlt iskola év alatt 298 iparostanoncz iskola, 1281 osztály, 1631 tanerő és 56783 növendékkel. Alsófoku kereskedelmi iskola volt 70, 195 osztály, 282 tanerő és 4243 növendékkel.

**Nem is rossz indítvány.** Nem ismeretlen e lapok t. olvasói előtt, hogy a Sz.-István-Társulat népünknek az új pénzzel leendő előleges megismerkedés végett egy népies olesó füzettel kedveskedett Gyórfly János tollából, melynek egyik hibája, hogy a czimlapon ott díszlő Wekerle arczképét névalírás hiányában, sokan a szerzőnek tartják; másik lényeges hiányossága, hogy a pénzeken előforduló *K. B.* (Körmöcz-Bánya) veretési hely nincs megemlítve, holott ezzel sok művelt ember sines tisztában; a harmadik tévedés az »ősi erénybe« használása »az ősi erényben« helyett; a negyedik pedig, hogy nincs elég körülményesen megmagyarázva a népnek a papiros-forintosoknak az eddigi, illetve 2 korona értékben leendő további érvényessége még egy pár évig. Ez utóbbi egy aradmegyei vásáron, a napokban történt családi eset alkalmából jut eszembe, a hol egy zsidónak sikerült elhitetni a bankók érvénytelenségét, s tíz darab egyforintos bankót kieserélt egy parasztnak szerinte 10 koronás aranypénzért, amely tényleg értéktelen játékpenz volt. Mily üdvös volna népünknek előre megmutatni új arany-pénzeinket hasonló csalások elkerülése végett, ezt mindenki beláthatja, mely czémből jönnek látnám, *ha a pénzügyminiszter minden néptanítónak egy 20 s egy 10 koronás aranyat küldhetne, a néppel leendő szemléltetés végett.* —ff.

**»Szabadság, egyenlőség, testvériség!«** A finistère-i (Francia-o.) kerület tanácsa 5 díjat tűzött ki *antiklerikális* erényes leányok számára. Még a köztársasági lapok is csodálkoznak, hogy az államtanács ezt jóváhagyta.

#### Kiadóhivatali pósta.

**Kiss Valdemár** székesfővárosi jőnevű könyvkötő a „Népnevelő“ 1892. évfolyamához esinos bekötési táblákat készített. Egynek ára 60 kr, bérmentes küldéssel. A szétküldés decz végén fog eszközöltetni, amikor az évfolyam teljes és a tartalomjegyzék mellékelve lesz. A megrendeléseket kiadóhivatalunkhoz kérjük intézni.

Előfizetési fölhívás a

### „JÓ PÁSZTOR“

czimü kath. hitszónoklati folyóiratra. Szerkesztik: **Lepsényi Miklós és T. Pelikán Krizsó.**

*Megjelent a XIII. évfolyam I-ső füzeté.*

Előfizetési díj: egész évre 4 forint, félévre 2 frt.

Megrendelhető a „Jó Pásztor“ szerkesztőségében, Pozsonyban.

**Leghosszabb nap.**  
Melyik, hol és mikor van az év leghosszabb napja? Ezen kérdésre a feleletek nagyon elütők volnának és talán nem is helyesek; legalább általánosságban nem. Ugyanis a naphossz a földrajzi szélességtől függ. Chikagóban (42°) a leghosszabb nap tartama 15 óra és 13'; Stockholmban (57°) 18<sup>1</sup>/<sub>2</sub> óra. Spitzbergenben az északi szélesség 80° alatt, a leghosszabb nap tartama 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hónap. Londonban (51°30') és Bremában (53°15') 17<sup>1</sup>/<sub>2</sub> óra; Hamburgban és Danzigban (54°10') 17 óra. Wardonban (Norvégia) a nap megszakítás nélkül május 21-től július 22-ig világít. Péterváron (60°) és Tobolokban (Szibéria) a leghosszabb nap tartama 19 óra, a legrövidebbé 5 óra.

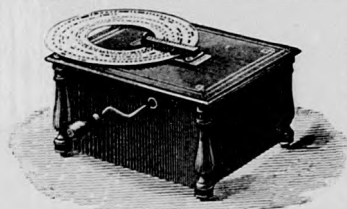


**Sternberg Ármin és Testvére**

ca. és kir. szabad. hangszer-ipar  
**Budapest, VII., Kerepesi út 36.**

Saját gyártmányú mindenemű hangszerek és azok kellekei és alkatrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakszerű pontossággal eszközöltetik.

— Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —  
**Harmonikáról külön árjegyzék kőrendő.**  
Zongorák javítása és hangolása pontosan eszközöltetik.



**„INTONA“**

elpusztíthatlan acélhangokkal, változtatható acéljátéklapokkal és korlátlan műsorral. Ezen új találmányú hangszerrel minden előzetes tanulmány és zeneismeret nélkül száz meg száz tetszés szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 10 forint, a kótalapok darabja 30 krajczár.  
Megrendelések az árak előleges beküldése mellett vagy utánvétellel fogantatosíttatnak.

**Harmonium-különlegességek nagy választékban.**  
Legalkalmasabb az énekkar vezetésére a **MINIATUR-HARMONIUM.**

**Ifj. NAGEL OTTÓ könyvkereskedésében**

**BUDAPEST, Muzeum-körút a Nemzeti színház bérházában kaphatók:**

Nyolczadrét alakú mesekönyv 7—10 éves gyermekek számára: **Igaz történetek és mesék.** Az ifjuság számára. A legjelesebb kutfők után írta: *Tanió néni.* 168 sűrűn nyomott oldal, 18 színes képpel és számos fametszettel. Ára csinos kötésben **1 frt 60 kr.**  
Képeskönyv 3—6 éves gyermekeknek. **Arany napok.** Gyermekversek, írta: *Pósa Lajos.* Ára **1 frt 80 kr.**  
**Tündér órák.** Képes gyermekversek. Írta: *Pósa Lajos.* Ára **2 frt.**  
Képeskönyv 3—6 éves gyermekeknek. **Arany napok, Tündér órák.** Képes gyermekversek, írta: *Pósa Lajos.* Ára **3 frt 20 kr.**  
**A meghallgatott ima.** Elbeszélés az ifjuság számára, írta: *Ambrozovits-Meszlényi Ilona.* Ára csinos kötésben **1 frt 50 kr.**  
Nyolczadrét alakú képes ifjusági-irat 8—12 évesek számára. **Colombus Kristóf.** Amerika felfedezője. Az ifjuság számára, írta: *Markó Ferencz.* Csinos kötésben ára **1 frt.**  
Nyolczadrét alakú képes ifjuság-irat 8—12 évesek számára. **Cortez Ferdinand** Mexikó felfedezője és meghódítója. Az ifjuság szá-

mára, írta: *Markó Ferencz.* Csinos kötésben, ára **80 kr.**  
**Gyermekkert.** Apró történetek versekben. Írta: *Pósa Lajos.* Negyedréti alakú képeskönyv, szín- és kőnyomatu csinos képekkel. Bekötve ára **2 frt 40 kr.**  
**Kicsinyek világa.** Nagy szemléletű képeskönyv színezett képekkel, írta: *Lajos bácsi.* Diszes kiállításban kötve, ára **2 frt.** Elpusztíthatatlan kiadás, vastag papírra felhuzva, ára **2 frt 60 kr.**  
**Robinson Crusoe.** A magyar ifjuság számára. Írta: *Sándor M.* Színes képekkel, diszesen kötve. Ára **1 frt 40 kr.**  
**Kedvenczkönyv.** Mulattató olvasmányok és versek gyermekek számára. Írta: *Faylné Hentaller Mariska.* Szép színes képekkel és fametszetekkel Csinos kötésben **1 frt 60.**

Az itt elősoroltakon kívül bármennemű könyvek általam jutányos áron beszerezhetők. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

☛ **Kimerítő könyvárjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.** ☛

